

Comentariul operei literare Povestea lui Harap-Alb de Ion Creanga

Povestea lui Harap-Alb este un basm cult in care sunt valorificate teme si motive de circulatie universala, acest fapt fiind valabil si pentru celelalte povesti ale lui Creanga. Astfel s-au descoperit similitudini intre Capra cu trei iezi si un motiv din fabulele lui La Fontaine, intre Soacra cu trei nurori si un basm armean sau intre Punguta cu doi bani si unele povesti indiene.

Ca si in Amintiri din copilarie, in Povestea lui Harap-Alb sunt urmarite dificultatile cu care se confrunta fiul cel mic al Craiului, dificultati care contribuie la pregatirea lui pentru viata.

Spre deosebire de fratii sai, mezinul infrunta cu vitejie incercarea la care il supune tatal sau, precum si pe cele la care il va pune Spanul, care i se substituie: aducerea "salatilor" din gradina ursului, a capului de cerb si a fetei imparatului Ros. Numai dupa toate aceste incercari ajunge pe tronul unchiului sau, Verde-Imparat.

Desi este o creatie literara culta, principalul izvor de inspiratie al povestii este folclorul romanesc.

Asa se explica existenta unor elemente de factura populara: tema (triumful binelui asupra raului) si motivele (calatoria, petitul, muncile, proba focului, incercarea puterii, izbanda mezinului, casatoria); personajele (Craiul, Verde-imparat, imparatul Ros, fata acestuia, Spanul. Harap-Alb), ajutoarele acestora (Gerila, Setila, Flamanzila, Ochila, Pasari-Lati-Lungila, Sfanta-Duminica, apoi calul, regina furnicilor si cea a albinelor, turturica) si unele elemente miraculoase (apa vie, apa moarta; cele trei smicele). Tot in sfera folclorica se inscriu si fuziunea dintre real si fabulos (se trece de la real la fantezie fara sa se faca distinctia intre cele doua planuri) si limbajul caracterizat printr-o aparenta simplitate si prin oralitate.

Dar elementele folclorice nu le exclud pe cele care confera povestii o certa nota de originalitate. Diferentele dintre un basm popular si unul scris de Ion Creanga pot fi foarte bine relevate facand o analiza la nivelul artei narative, al fantasticului, al comicului si al eruditiei paremiologice, precum si la nivelul limbajului.

Referindu-ne la specificul artei literare, remarcam ca scriitorul individualizeaza cu ajutorul detaliilor si dramatizeaza actiunea prin dialog.

Dialogul are menirea de a dezvolta actiunea si de a caracteriza personajele. .

La nivel fantastic, in basmul popular personajele supranaturale sunt umanizate, dar aceasta este abstracta, conventionala, pe cand eroii din Povestea lui Harap-Alb amintesc de personajele din Amintiri din copilarie, prin comportamentul, gesturile, psihologia, mentalitatea si limbajul lor. Astfel, imparatul Ros se uita "de-a mirarea" la petitori, "cauta prin asternut" sa vada ce l-a piscat de i-a stricat somnul.

Harap-Alb plange cand il dojeneste parintele sau, se manie si loveste cu fraul in cap calul grebanos

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

care se indreapta spre tava de jeratic, este slab de inger, se lasa inselat de Span pentru ca este "boboc in felul lui la trebi de aiste", "se bate" cu palma peste gura.

Omeneste se comporta si tovarasii sai nazdravani: cand fata imparatului Ros se preface in pasare, Ochila ii spune lui Pasarila: "Maî, fetisoara imparatului ne-a tras butucul!", si cand aceasta se ascunde in spatele Lunii, Pasarila o "gabuieste" asa cum Nica "gabuisse" pupaza in scorbură.

Un element absolut nou in povestea lui Creanga este localizarea fantasticului din punct de vedere istoric si geografic. Personajele sunt niste tarani care vorbesc in grai moldovenesc. Alta dominanta' a scrisului sau o reprezinta placerea de a spune, verva si optimismul. Pentru a obtine o veselie contagioasa, scriitorul apeleaza la o variata gama de mijloace artistice. Se cuvine sa amintim exprimarea poznasa, mucalita ("Sa traiasca trei zile cu cea de-alaltaieri"), ironia realizata prin folosirea diminutivelor ("buzisoare", "bauturica"), zeflemisirea ("Tare mi-esti drag!... Te-a's baga in san, dar nu-ncapi de urechi"), caracterizarile pitoresti (infatisarea lui Gerila sau Ochila), prezentarea unor oameni si scene care starnesc hazul (dialogul imparatului Ros cu petitorii infometati, cearta dintre Gerila si ceilalti); utilizarea unor porecle si apelative caricaturale ("tapul cel ros", "Buzila", "mangositi", "farfariti"), a unor vorbe de duh ("Da-i cu cinstea sa peara rusinea").

Nota de originalitate a basmului este conferita si de eruditia paremiologica a autorului. Din acest punct de vedere el este apreciat ca original, alaturi de Anton Pann si de scriitorul francez Rabelais, autorul operei literare Gargantua si Pantagruel.

Rolul proverbelor, al zicatorilor este sa sporeasca rapiditatea povestirii si sa produca efecte hilare.

Creanga este inconfundabil prin limbaj. Majoritatea cuvintelor sunt de origine populara: unele au forma fonetica moldoveneasca; exista numeroase regionalisme, in timp ce neologismele apar foarte rar.

si fiindca scriitorul este regizorul care ramane in reprezentatie ca erou principal (Zoe Dumitrescu-Busulenga), limbajul capata o tenta afectiva exprimata prin interjectii, exclamatii sau prin dativul etic: "mi ti-l insfaca cu dintii de cap".

Tot in legatura cu stilul, Ibraileanu afirma ca Ion Creanga este "singurul scriitor din literatura noastra care nu intrebuinteaza metafora".

La randul lor, expresiile locutionale, proverbele, zicatorile confera frazei romanesti o structura unica, aproape imposibil de redat in alte limbi: "va veti gasi mantaua cu mine", "apoi nu-i trebuie nici tigan de laie impotriva mea".

Orala este si sintaxa frazei, deoarece cuvintele curg dupa o ordine a vorbirii, si nu dupa una a scrisului.

Povestea lui Harap-Alb este un mic roman de aventuri cu un subiect fabulos care are un pronuntat

caracter etic, didactic. Harap-Alb nu va deveni imparat decat dupa ce va trece prin focul unor incercari in care isi etaleaza curajul, onestitatea si intelepciunea. Numai asa va putea sa se gandeasca la neajunsurile celor nefericiti.'

Asadar, pe canavaua unor teme si motive universale, Ion Creanga reuseste cu mult succes sa faureasca imaginea unei lumi tipic taranesti, cu comportamentul, obiceiurile, traditiile si limbajul ei specific.

Opera literara in totalitatea ei este ca un ban de aur pus in circulatie universala (Mihail Sadoveanu).